

جایزه جلال

یک دهه فراز و فرود

زینب راز دشت
روزنامه نگار

جایزه ادبی جلال آل احمد که از آن به عنوان مهم ترین جایزه ادبی دولتی یاد می شود با برگزاری ۱۵ دوره و نزدیکی برپایی شانزدهمین دوره با مشکلات و حاشیه های فراوانی روبه رو بوده که یکی از آنها منظم نبودن زمان دقیق برپایی آن است. در اسفند سال ۱۳۸۴ و واپسین روزهای خدمت دولت هشتم، حاصل جلسه شورای عالی انقلاب فرهنگی، مصوبه ای بود که پایه گذار جایزه ادبی و ملی جلال آل احمد شد و قرار شد این جایزه، بزرگ ترین جایزه ادبی ایران با ارزشی حتی بیش از جایزه کتاب سال، با قلمی حدود ۲۰ سال باشد.

با مصوبه دیگری که حاصل نشست دیگر اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی در آبان ماه ۱۳۸۵ بود، مقدمات قانونی برگزاری این جایزه بزرگ ادبی از جمله تعیین هیأت امنا و ریاست این هیأت تکمیل و تصمیم بر این شد که میزان جایزه ۱۱۰ سکه بهار آزادی باشد و مراسم اختتامیه هر سال در سالروز تولد جلال آل احمد یعنی دوم آذرماه برگزار شود. براساس مصوبه مذکور و مطابق نظر شورای عالی انقلاب فرهنگی، خانه کتاب که از آن به عنوان «مؤسسه ای غیرانتفاعی و غیردولتی» یاد می شود عهده دار برگزاری جایزه جلال آل احمد شده بود که در سال این امر در پاییز ۱۳۹۳ به بنیاد شعر و ادبیات داستانی ایرانیان واگذار شد.

بررسی ادوار مختلف جایزه بر اساس اعلام نهایی سالانه

در دوره نخست، اسامی داوران اعلام نشد. هیچ اثری برگزیده نشد. دوره دوم که مجدداً توسط خانه کتاب و در سال ۱۳۸۸ برگزار شد، اسامی داوران اعلام شد. سال ۱۳۸۹ یعنی سومین دوره برگزاری این رویداد، جایزه جلال تقریباً همان شیوه نخستین دوره خود را تکرار کرد. اسامی داوران اعلام نشد و ۱۱۰ سکه جایزه هم به نویسنده ای نرسید. سرانجام در پاییز سال ۱۳۹۰ که دوره چهارم به پایان رسید، پنج کتاب در سه بخش داستان، نقد ادبی و تاریخ نگاری (سه اثر به طور مشترک)، موفق شدند عنوان برگزیده، ۱۱۰ سکه طلا و تندیس جایزه را از آن خود کنند. اما این بار هم اسامی آنان که آثار را به قضاوت نشسته بودند، اعلام نشد. همچنین جایزه جلال سال ۹۱ داوران مشخص داشت اما باز هم برگزیده ای نداشت.

پنجمین دوره را می توان پرحاشیه ترین دوره این جایزه دانست، دوره ای مملو از اعتراض و نامه نگاری؛ حتی چند روز پس از اتمام جشنواره برخی از داوران به نادیده انگاشته شدن تصمیم خود انتقاد کردند و نامه ای سرگشاده به دبیر علمی این جشنواره نوشتند. در آذرماه سال ۹۲ یعنی زمان برگزاری جایزه ششم نیز آنچه در دوره اول و سوم رخ داده بود، تکرار شد؛ داورانی که معرفی نشدند و برگزیده ای که انتخاب نشد. پاییز ۱۳۹۳ جایزه ادبی جلال آل احمد در حالی به کار خود پایان داد که مسئولیت برگزاری اش بر عهده بنیاد شعر و ادبیات داستانی ایرانیان بود و تا به امروز که پانزدهمین دوره آن در شرف انجام است، همچنان بنیاد ادبیات داستانی این مسئولیت را به عهده دارد.

در هفتمین دوره از جایزه جلال، بخش تاریخ نگاری حذف شد اما اصلی ترین حاشیه باز هم به سکه های طلا بازمی گشت. تصمیم بر این شد که میزان جایزه به ۳۰ سکه کاهش پیدا کند که با نظرات موافق و مخالف متعددی همراه شد. هشتمین دوره جایزه «جلال آل احمد» ۳۰ آبان در تالار وحدت برگزار شد. در بخش مجموعه داستان برگزیده نداشت.

جایزه «جلال آل احمد» که با اهدای ۱۱۰ سکه به برگزیدگانش گران ترین جایزه ادبی کشور

گردنه حیران» اثر حسین لعل بذری، در بخش نقد ادبی: «نظریه و نقد ادبی» اثر محمد و محسن حنیف به طور مشترک به عنوان جادویی» اثر محمد و محسن حنیف به طور مشترک به عنوان اثر برگزیده شناخته شدند.

سیزدهمین دوره جایزه جلال در دی ماه ۱۳۹۹ برگزار و طی این مراسم، از کتاب جلال و جمال رونمایی شده بود. این کتاب ترجمه مجموعه ای از داستان های جلال آل احمد به زبان اردو است که با حمایت خانه کتاب و ادبیات ایران در کشور پاکستان منتشر شده بود.

بین پایانی چهاردهمین دوره جایزه ادبی جلال آل احمد عصر سه شنبه دوازدهم بهمن ماه ۱۴۰۰ در تالار وحدت، با حضور محدودی از میهمانان و با رعایت پروتکل های بهداشتی برگزار شد. همچنین پانزدهمین جایزه جلال روز ۲۴ دی ماه از ساعت ۱۸ در تالار وحدت برگزار شد. برگزیدگان پانزدهمین دوره جایزه جلال آل احمد در بخش ویژه مدافعان سلامت و کرونا کتاب جهاد در قرنطینه نوشته فروغ زال از انتشارات راه یار را به عنوان اثر برگزیده معرفی کرد.

شانزدهمین دوره جلال در راه است...

نشست خبری شانزدهمین جایزه جلال آل احمد یکشنبه سوم دی ماه در خانه کتاب و ادبیات ایران برگزار شد. در این جلسه، نامزدهای سه بخش نقد ادبی، مستند نگاری و داستان کوتاه، رمان و داستان بلند شانزدهمین جایزه جلال آل احمد معرفی شدند.

اسامی نامزدهای این دوره از جایزه جلال آل احمد در بخش نقد ادبی، بخش مستند نگاری، مجموعه داستان کوتاه، رمان و داستان بلند اعلام شد. همچنین راضیه تجار، علی اصغر عزتی پاک و مهدی کرد فیروزجایی داوری این بخش را بر عهده داشتند.

افزایش قیمت سکه و آینده مبهم اهدای جایزه

زمانی که دست اندکاران جایزه ادبی جلال، ۱۱۰ سکه بهار آزادی را برای برگزیدگان تعیین کرده بودند، هیچ گاه به این مسأله فکر نمی کردند که افزایش قیمت ها به ویژه طلا، باعث شود تا این موضوع روی انتخاب افراد و نحوه ارائه جایزه سایه بیندازد.

اکنون در آستانه برگزاری مراسم اختتامیه شانزدهمین دوره جایزه جلال هستیم و این در حالی است که قیمت سکه در بازار ایران از ۲۰ هزار تومان فراتر رفته، حال سؤال اینجاست آیا این افزایش قیمت تأثیری در انتخاب آثار برگزیده دارد یا نه؟

جایزه ادبی جلال آل احمد که از آن به عنوان مهم ترین جایزه ادبی دولتی یاد می شود با برگزاری ۱۵ دوره و نزدیکی برپایی شانزدهمین دوره با مشکلات و حاشیه های فراوانی روبه رو بوده که یکی از آنها منظم نبودن زمان دقیق برپایی آن است

